

Produkty z nielegalnych osiedli izraelskich: etykietowanie czy prohibicja?

7 października 2013

Holandia ma zamiar poprosić holenderskich dystrybutorów komercyjnych o wprowadzenie środków w zakresie etykietowania produktów pochodzących z nielegalnych izraelskich osiedli na Zachodnim Brzegu. Anglia i Dania już podjęły podobne działania. Podobnie jak w tych dwóch krajach, władze holenderskie nie zamierzają wprowadzać żadnych sankcji, aby zmusić dystrybutorów do wprowadzenia tych „zaleceń”. Jednak wprowadzenie zasad polityki etykietowania produktów izraelskich pochodzących z nielegalnych kolonii na Zachodnim Brzegu oznacza, że kraje te zgadzają się co do jednego: „import towarów z osiedli nie jest nielegalny”.

Wprowadzenie etykietowania produktów izraelskich wywołało debatę. Dla jednych jest to krok w dobrym kierunku. Uważają oni, że może to być pierwszy krok do rozważenia przez instytucje i rządy europejskie zastosowania wobec Izraela sankcji prawnych ze względu na nielegalną, będącą przeszkodą dla pokoju politykę osadniczą.

Inni widzą etykietowanie produktów pochodzących z osiedli jako fałszywy trop. Według nich wprowadzenie takich środków jest dywersją, której skutki byłyby katastrofalne dla Palestyńczyków. Uważają oni, że celem etykietowania produktów izraelskich jest zapewnienie europejskiej opinii publicznej, zaniepokojonej sytuacją Palestyńczyków i w większości potępiającej naruszenia ich praw przez Izrael, taniego chwytu. Etykietowanie rozumiane w przedstawiany dotąd sposób nie prowadzi do poszukiwania rozwiązań wymuszających przestrzeganie przez Izrael prawa międzynarodowego i prawa UE.

Aby wyrobić sobie opinię, z pewnością należy wsłuchać się w głos najbardziej zainteresowanej strony, Palestyńczyków. To oni stawiają czoła kolonialnym przedsiębiorstwom, produkcji produktów izraelskich na okupowanym Zachodnim Brzegu i ich sprzedaży jako wyprodukowane w Izraelu. Warto zauważyć, że Palestyńczycy i ich sieci społecznego obywatelskiego oporu, podobnie jak rolnicy i ich związki zawodowe, nie wzywają do etykietowania produktów w Europie, ale do bojkotu. Żądanie to zostało wyrażone w apelu opublikowanym 4 lutego 2013 r. z okazji światowego dnia akcji przeciwko izraelskiemu przemysłowi rolno-spożywczemu. Wszystkie palestyńskie organizacje zrzeszające rolników podpisały ten apel w ramach kampanii BDS (ang. Bojkot, Wycofanie Inwestycji i Sankcje).

Należy również przeanalizować sytuację prawną w kwestii produktów pochodzących z nielegalnych osiedli. Umożliwi nam to ocenę zasadności palestyńskich postulatów dotyczących bojkotowania oraz propozycji etykietowania izraelskich produktów pochodzących z Zachodniego Brzegu wysuwanych przez poszczególne rządy państw europejskich.

1. PRODUKTY POCHODZĄCE Z OSIEDLI: CO NA TO PRAWO MIĘDZYNARODOWE?

Z prawnego punktu widzenia, sytuacja na terytoriach palestyńskich jest bardzo jasna. Od czasu rozpoczętej przez Izrael wojny w 1967 roku, oraz w czasie okupacji trwającej do dnia dzisiejszego, terytoria palestyńskie są okupowane i podlegają regulacjom międzynarodowego prawa humanitarnego. Stanowią je IV Konwencja Genewska z 1949 roku oraz Konwencja Haska z 1907 roku jako dwa fundamentalne, obowiązujące teksty, oraz – od 1995 roku – Traktat Rzymski, ustanawiający Międzynarodowy Trybunał Karny. Błędne argumenty przedstawiane przez izraelski Sąd Najwyższy, który zaprzecza obecnej sytuacji prawnej na terytoriach okupowanych i nie stosuje postanowień międzynarodowego prawa humanitarnego, zostały odrzucone przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości[1] jak również przez Konferencję Państw Stron IV Konwencji Genewskiej

(1999)[2]. Zgromadzenie Ogólne ONZ i Rada Bezpieczeństwa podtrzymały również przypomnienia o stosowaniu Konwencji względem Palestyny[3].

1.1. REGULACJE HASKIE

Regulacje Haskie z 1907 roku podają definicję terytoriów okupowanych[4],określają także obowiązki i prawa okupanta[5]. I tak rekwizycja w naturze jest dozwolona, ale tylko na potrzeby armii okupacyjnej[6]. Z drugiej strony, własność prywatna musi być respektowana i nie może być konfiskowana[7]. Okupant jest tylko administratorem i użytkownikiem budynków publicznych, nieruchomości, lasów i nieruchomości rolnych[8].

W odniesieniu do Regulacji Haskich tworzenie kolonii rolniczych, przemysłowych lub mieszkalnych, nie wynika z jakichkolwiek wymogów wojskowych[9]; wiąże się natomiast ze zniszczeniem nieruchomości i obiektów użyteczności publicznej, jak również z poważnymi naruszeniami własności prywatnej.

1.2. IV KONWENCJA GENEWSKA

IV Konwencja Genewska reguluje traktowanie ludności cywilnej w przypadku konfliktu zbrojnego i okupacji. Konwencja ta wyraźnie zakazuje przymusowych transferów, zarówno zbiorowych jak i indywidualnych, jak również deportacji z terytorium okupowanego. Podobnie zakazuje sile okupującej transferu własnej ludności cywilnej na terytorium okupowane[10] oraz niszczenia mienia i nieruchomości należącej zbiorowo lub indywidualnie do osób prywatnych lub publicznych[11].

Te poważne naruszenia IV Konwencji Genewskiej są podstawą izraelskiej kolonizacji i polityki okupacyjnej, nieustannie i wielokrotnie potępianej przez rządy europejskie, jednakże bez podejmowania próby położenia im kresu. Niemniej jednak te same państwa zobowiązały się[12] do „przestrzegania i dopilnowania przestrzegania niniejszej Konwencji we wszelkich okolicznościach”.

To zobowiązanie określone w artykule 1 IV. Konwencji Genewskiej, tak jak we wszystkich konwencjach genewskich nie jest tylko figurą retoryczną. Cel powstania Konwencji jest dużo bardziej wzniosły. A ponieważ jest on powszechnie uznawany za konieczny dla funkcjonowania cywilizacji, odczuwamy potrzebę jego podkreślenia zarówno ze względu na szacunek, jaki nakazuje, jak również na oczekiwania wobec drugiej strony do sprostania mu. Brak woli ze strony państw europejskich do poszanowania tego zobowiązania poprzez zastosowanie środków, które mogą położyć kres kolonizacji terytoriów palestyńskich przez Izrael, sam w sobie stanowi naruszenie IV Konwencji Genewskiej.

1.3. STATUS MIĘDZYNARODOWEGO TRYBUNAŁU KARNEGO

Najnowsze postępy w stanowieniu i interpretacji prawa międzynarodowego sprawiają, że jednoczesna apatia państw europejskich jest bardzo zaskakująca. Rzeczywiście, statut Międzynarodowego Trybunału Karnego, który wszedł w życie w 2002 roku zmienił pewne wymagania międzynarodowego prawa humanitarnego. I tak przymusowy transfer ludności i deportacje, niszczenie towarów i transfer własnej ludności przez siłę okupacyjną, zdefiniowane przez IV Konwencję Genewską jako „poważne naruszenia” prawa wojennego, zostały przekwalifikowane i oznaczone w Statucie Międzynarodowego Trybunału Karnego jako „zbrodnie wojenne”[13].

1.4. PRODUKTY POCHODZĄCE Z OSIEDLI

Produkty pochodzące z osiedli i – w konsekwencji – ich etykietowanie nie są kwestiami, które zostały wyraźnie uregulowane przez międzynarodowe prawo humanitarne lub międzynarodowe prawo karne. Z drugiej strony przepisy te zawierają określenia działań i procesów, które umożliwiają ich legitymizację. Produkty pochodzące z osiedli są bezpośrednią konsekwencją nielegalnych działań i procesów. Ogólna zasada prawna „Fraus omnia corrumpit” (oszustwo korumpuje wszystko) stosowana w tym przypadku, wywołuje jednoznaczną odpowiedź:

nielegalność kolonizacji czyni nieuczciwym lub nieważnym wszystkie działania i roszczenia na niej opartych, w szczególności produkcję i sprzedaż towarów z niej wynikających. Etykietowanie wydaje się być co najmniej problematyczną kwestią. Jak można korzystać z układu gospodarczego, który odpowiada za zbrodnie wojenne?

5. WSPÓŁUDZIAŁ

Ponadto kwestia ułatwiania lub przyczyniania się do zbrodni jest kolejnym czynnikiem wprowadzonym do międzynarodowego prawa karnego na podstawie Statutu MTK, który musi być wzięty pod uwagę. Bez wątpienia produkcja towarów w koloniach stanowi zbrodnię wojenną i to rodzi pytanie o odpowiedzialność karną tych, którzy nie sprzeciwiają się produkcji i obrotu tymi produktami[14]. Uzasadnione jest rozważenie, że etykietowanie nie tylko nie zakazuje tej zbrodni, ale mieści się w pojęciu współudziału.

Z punktu widzenia międzynarodowego prawa humanitarnego jasne jest, że produkty pochodzące z osiedli są nielegalne, a z punktu kontroli prawnej jest niezaprzeczalne, że wezwanie Palestyńczyków, aby zakazać obrotu tymi produktami, wydaje się być dobrze uzasadnione.

Jednak przed wyciągnięciem ostatecznych wniosków dobrze jest się przyjrzeć prawu UE. Może ono przeczyć międzynarodowemu prawu humanitarnemu.

2. CO MÓWI PRAWO UE NA TEMAT PRODUKTÓW POCHODZĄCYCH Z OSIEDLI?

2.1. OGÓLNY KONTEKST

Traktat z Lizbony stwierdza, że: „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego i poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości,

solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn” (Art. 1a).

CSFP (ang. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa) potwierdza te wartości i zasady w kontekście działań zewnętrznych. Polityka ta opiera się na „szacunku dla zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego”[15].

Nawet jeśli jest to oczywiste, możemy zauważyć, że izraelskie działania kolonizacyjne (przymusowy transfer ludności, deportacje, grabież ziemi i wody, osiedlanie własnej ludności na terytoriach okupowanych, bezprawna eksploatacja) nie spełniają norm i wartości, które państwa członkowskie UE stworzyły dla siebie.

2.2. UMOWA STOWARZYSZENIOWA

W 1995 roku, w ramach Procesu Barcelońskiego[16], UE zobowiązała się do rozwoju partnerstwa z innymi krajami basenu Morza Śródziemnego (Algieria, Cypr, Egipt, Izrael, Jordania, Liban, Malta, Maroko, Syria, Tunezja, Turcja i Autonomia Palestyńska).

Umowa Stowarzyszeniowa UE-Izrael, która została zawarta w listopadzie 1995 roku[17] i która weszła w życie w czerwcu 2000 roku, zwalniała import i eksport między UE a Izraelem z należności celnych. Umową zostały objęte produkty w całości pochodzące z Izraela lub innego pochodzenia, ale finalnie przekształcone w Izraelu. Ma ona zastosowanie jedynie w ramach międzynarodowo uznanych granic Izraela, tych z 1949 roku. Produkty pochodzące z osiedli na terytoriach okupowanych kontrolowanych przez Izrael nie powinny korzystać z preferencji celnych. Podobna umowa została podpisana przez UE z OWP (Organizacja Wyzwolenia Palestyny) i ustanowiona dla Autonomii Palestyńskiej[18]. Zachodni Brzeg i Strefa Gazy są jedynymi terytoriami, gdzie ma zastosowanie ta umowa.

Czas trwania tych umów stowarzyszeniowych jest uzależniony od przestrzegania ustanowionych regulowanych przez UE wartości i zasad[19]. Parlament Europejski przegłosował zawieszenie Umów

Stowarzyszeniowych w kwietniu 2002 roku z powodu niezgodności polityki Izraela z tymi zasadami. Komisja i Rada zaniechała czynności w tej sprawie pod pretekstem, że głosowanie w Parlamencie Europejskim nie było wiążące.

2.3. KONTYNUACJA OSZUSTWA

Od czasu wejścia w życie Umowy Stowarzyszeniowej państwo Izrael nie zastosowało się do jej warunków i przedstawiało fałszywe deklaracje pochodzenia, eksportując produkty pochodzące z Palestyńskich Terytoriów Okupowanych (zarówno z osiedli jak i z terenów palestyńskich) pod izraelskimi certyfikatami.

Przy wielu okazjach europejskie władze zgłaszały swoje wątpliwości co do ważności świadectw wydanych przez Izrael, w szczególności w latach 1997, 1998 i 2001. W obliczu ilości i powtarzalności tych oszustw Komisja ogłosiła porozumienie techniczne (Zawiadomienie nr 2005/C 20/02)[20]. Zawiadomienie to wymaga, aby od dnia 1 lutego 2005 roku, wszystkie certyfikaty transportu produktów zawierały „nazwę miasta, wsi, obszaru przemysłowego lub miejsce produkcji z podanym statusem pochodzenia”. Jednak ze względu na brak połączonych kontroli w miejscu wystawiania przez Izrael świadectw pochodzenia, oszustwa nadal były systematyczne, pomimo nowego rozporządzenia.

2.4. ETYKIETOWANIE, ABY UNIKNĄĆ NAŁOŻENIA SANKCJI

W 2008 roku rząd brytyjski przeprowadził dochodzenie w sprawie produktów rolnych eksportowanych przez Izrael do Wielkiej Brytanii. Kontrole celne wykazały nieskuteczność porozumienia technicznego z 2005 roku. Śledczy uznali, że nie można zagwarantować, że produkty naprawdę pochodzą z obszaru widocznego na świadectwie pochodzenia. Zanotowali wiele fałszywych deklaracji[21]. Można było oczekiwać, że rząd brytyjski ukarze oszustów zgodnie z prawem UE. Jednak w imię ochrony praw konsumentów nie zrobiono nic, a w grudniu 2009

roku Komisja Europejska opublikowała niewiążący kodeks postępowania, prosząc dystrybutorów o rozróżnienie na etykietach produktów pochodzących z izraelskich osiedli[22].

Warto zauważyć, że cztery lata po publikacji kodeksu, głównym efektem jego działania jest zintensyfikowanie nieuczciwych praktyk ze strony Izraela. Produkty pochodzące z osiedli są teraz wywożone pod osłoną do miejsc znajdujących się w Izraelu. Nie jest trudno popełniać takie oszustwa. Wobec braku jakiejkolwiek wspólnej kontroli na miejscu wystarczy, że Izrael nie zastosuje się do technicznego porozumienia z 2005 roku; prosta zmiana zapisów w sprawie opakowań i certyfikacji dokumentów to wszystko, co jest potrzebne. Dawood Hammoudeh, Kierownik Wykonawczy Palestyńskiego Związku Rolników (UAWC), słusznie oświadczył na początku 2013 roku, że „dokładne oznakowanie produktów pochodzących z osiedli jest niemal niemożliwe w kontekście jawnego oszustwa przez izraelskich dostawców, szczególnie w przypadku, gdy izraelskie przedsiębiorstwa same zarządzają przywozem produktów z osiedli”[23].

2.5. WYROK W SPRAWIE BRITA

To orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 2010 roku[24] spowodowało wiele zamieszania. Po raz pierwszy, najwyższy organ prawny UE dokonał prawnego orzeczenia w kwestii produktów pochodzących z osiedli.

Sprawa sięga 2002 roku. Niemiecka firma Brita importowała napoje i herbaty oraz syropy wykonane przez firmę Soda-Club, w Mishor Adumim, w parku przemysłowym znajdującym się w osiedlu Ma'ale Adumim na Zachodnim Brzegu. Niemiecki serwis celny odmówił zastosowania preferencyjnego cła, którego domagała się Brita z powodu położenia geograficznego firmy Soda-Club. Władze izraelskie zapytane przez niemieckich celników o dokładne pochodzenie towarów odpowiedziały, że pochodzą z „obszaru objętego przez izraelski organ celny”. Mając problem z niejasnością tej odpowiedzi, niemieccy celnicy podtrzymali

swoją pierwotną decyzję. Brita zakwestionowała ją przed Hamburskim Trybunałem Finansowym, który zwrócił się do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości o wydanie orzeczenia w sprawie konkretnego zapytania:

- Czy towary wyprodukowane na Palestyńskich Terytoriach Okupowanych mogą korzystać z preferencyjnego traktowania w ramach Umowy Stowarzyszeniowej UE-Izrael?
- W przypadku negatywnej odpowiedzi na to pytanie, czy państwo Izrael może użyć Umowy Stowarzyszeniowej UE-OWP do certyfikacji produktów wyprodukowanych na Palestyńskich Terytoriach Okupowanych?
- Czy certyfikaty wydane przez Izrael w odniesieniu do produktów pochodzących z terytoriów okupowanych powinny być honorowane przez państwa UE?

Europejski Trybunał Sprawiedliwości odpowiedział negatywnie na wszystkie trzy pytania. Jednakże orzeczenie Brita ma dalsze konsekwencje, gdyż argumenty prawne stosowane przez sędziego w odpowiedzi na zadawane pytania są prawnie, tak samo ważne, jak rzeczywiste wnioski. Co sędzia powiedział w odniesieniu do zawiadomienia?

Po pierwsze, UE zawarła dwie odrębne umowy stowarzyszeniowe, jedną z Izraelem a drugą z OWP działającą w imieniu Autonomii Palestyńskiej.

Po drugie, każda z tych umów stowarzyszeniowych ma zastosowanie do konkretnego obszaru terytorialnego. Umowa Stowarzyszeniowa UE-Izrael stanowi, że ma ona zastosowanie do „terytorium państwa Izrael” (art. 83). Umowa Stowarzyszeniowa UE-OWP stanowi, że ma ona zastosowanie do „terytorium Zachodniego Brzegu i Strefy Gazy” (art. 73).

Wreszcie zarówno Izrael jak i OWP ma wyłączne uprawnienia do wydawania świadectw pochodzenia towarów lub udzielenia absolutorium eksporterom znajdującym się na terytorium

podlegającym ich administracji.

Dlatego też:

Tylko Autonomia Palestyńska jest uprawniona do wystawiania dokumentu certyfikacji dla towarów pochodzących z Zachodniego Brzegu i Strefy Gazy, a tak jest w przypadku każdego producenta, bez względu na to, czy jest on Palestyńczykiem, izraelskim osadnikiem, czy obywatelem innego państwa. Ta władza certyfikująca jest wyłączna. Państwo Izrael nie ma uprawnień do certyfikacji na Zachodnim Brzegu lub w Strefie Gazy, a zatem dokumenty certyfikacyjne, które wydaje na produkty pochodzące z osiedli izraelskich na Zachodnim Brzegu są bezwartościowe i nieważne. Rozporządzenie stanowi, że towar bez dokumentu certyfikacji ma zakaz wjazdu na terytorium Unii Europejskiej.

W rzeczywistości orzeczenie BRITA daje ostateczną odpowiedź na pytanie o kwestię etykietowania. To pytanie jest bez znaczenia i nie może być postawione, ponieważ nie można etykietować towaru, którego wjazd na terytorium UE jest zabroniony z powodu braku niezbędnych dokumentów certyfikacyjnych. Już samo zastosowanie orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości powinno skutkować tylko i wyłącznie pociągnięciem za sobą zakazu wjazdu produktów pochodzących z osiedli.

2.6. ETYKIETOWANIE JAKO SPOSÓB NA NIEZASTOSOWANIE ORZECZENIE BRITA

Łatwo zrozumieć niechęć europejskich przywódców do uznania orzeczenia Brita, kiedy mówią o problemie produktów pochodzących z osiedli. Decyzja ta wyraźnie pokazuje im, jak ta kwestia powinna być prawnie rozwiązana powinno się wprowadzić zakaz wjazdu na terytorium UE.

Niedawna odpowiedź Laurenta Fabiusa, Ministra Spraw Zagranicznych, na pisemne pytanie Patrice'a Carvalho[25], deputowanego z francuskiego departamentu Oise, doskonale

ilustruje tę odmowę zastosowania orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, które pociągnęłoby za sobą sankcje wobec Izraela.

Prezentując najnowsze izraelskie pogwałcenia praw Palestyńczyków, deputowany z Oise przypomniał, że powinny one skutkować zawieszeniem umowy stowarzyszeniowej. Podczas oczekiwania na zastosowanie takiego środka, który należy podjąć na szczeblu UE, poprosił o stanowisko Laurenta Fabiusa, czy Francja „nie może zakazać wprowadzania produktów pochodzących z osiedli, ponieważ nie uznaje zasadności tych osiedli w świetle IV Konwencji Genewskiej”?

W odpowiedzi Minister Spraw Zagranicznych całkowicie grał na zwłokę w sprawie orzeczenia BRITA wskazując, że „Francja postępuje zgodnie z zawiadomieniem dla importerów C-20, z dnia 25 stycznia 2005 roku, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej”. Jak mogliśmy zobaczyć wcześniej, techniczna nota z 2005 roku okazała się nieskuteczna, ponieważ nie istnieje połączona kontrola izraelskich praktyk certyfikacyjnych. Ale co ważniejsze, odnosi się on jedynie do technicznego zawiadomienia, które nie ma mocy prawnej pomijając zupełnie orzeczenie BRITA Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Dlaczego Laurent Fabius popełnił takie niedopatrzenie? Dalsza część odpowiedzi rzuca na to światło: „Francja wraz z kilkoma europejskimi partnerami jest obecnie na etapie badania możliwości opublikowania kodeksu postępowania precyzyjnego etykietowania produktów pochodzących z osiedli, na wzór istniejącego w Wielkiej Brytanii i Danii”. Projekt ten przeczy orzeczeniu BRITA.

3. WNIOSKI

Zarówno prawo międzynarodowe jak i UE są skłonne wspierać pozycję Palestyńczyków, którzy słusznie wezwali do zakazu obrotu w Europie produktami pochodzącymi z osiedli. Odmowa władz europejskich do stosowania prawa i nałożenia sankcji w odpowiedzi na naruszenia popełnione przez Izrael pozwala

kontynuować niesprawiedliwość przy kompletnej bezkarności izraelskich firm. Troską Laurenta Fabiusa i jego kolegów jest to, aby opinia publiczna, która wspiera Palestyńczyków, nie widziała ich jako promotorów i zaprzysiężonych ochroniarzy tej bezkarności. Dlatego muszą oni nieustannie odnawiać ten argument i wymyślać fortele, które mają oznaki legalności, ale starannie unikać wprowadzania w życie prawa. Etykietowanie produktów z osiedli jest tego ostatnim przejawem.

Widzimy, że kwestie etykietowania nie służą stosowaniu prawa, ale jego zaprzeczaniu. Negują one międzynarodowe prawo humanitarne i prawo UE.

Ponadto, niezależnie od opinii, jaką można mieć o rozwiązaniu dwupaństwowym, jest oczywiste, że to etykietowanie całkowicie niszczy wiarygodność polityczną stanowiska państw członkowskich UE wobec Palestyny. Czy przywódcy państw europejskich poważnie wspierają ustanowienie realnego państwa palestyńskiego, kiedy depczą tą małą ilość dotychczas udzielonej suwerenności? W kontekście Umowy Stowarzyszeniowej UE-OWP Europejczycy przyznali Palestyńczykom wyłączne prawo do wydawania certyfikatów na towary wyprodukowane na ich terytorium. Jednak wdrożenie etykietowania produktów z palestyńskiego terytorium, ale tych które zostały certyfikowane przez inne państwo neguje to prawo. Jest to z pewnością zanegowanie palestyńskiej suwerenności.

Christophe Perrin jest członkiem BDS France. Organizuje też Koalicję Prawną, odgałęzienie Koalicji przeciwko Agrexco. Jest specjalistą w Cimade [francuskiej organizacji w obronie praw imigrantów], zajmującej się ksenofobią, rasizmem i dyskryminacją.

Autor: Christophe Perrin (BDS France)

Tłumaczenie: Dominik Mierzejewski

Redakcja: Marta Martyniuk

Źródło: [Kampania Solidarności z Palestyną](#)

PRZYPISY

[1] MTS 9/7/2004 Konsekwencje prawne budowy muru na Palestyńskich Terytoriach Okupowanych.

[2] Państwa-Strony IV Konwencji Genewskiej przyjęły stosowanie tekstu w odniesieniu do Terytoriów Okupowanych na konferencji z dnia 15 lipca 1999 roku. W końcowym oświadczeniu „potwierdzono stosowanie IV Konwencji Genewskiej na okupowanym terytorium palestyńskim, w tym w Jerozolimie Wschodniej”. Następnie, w dniu 5 grudnia 2001 roku, Wysokie Umawiające się Strony, uwzględniając w szczególności art. 1 z IV Konwencji Genewskiej z 1949 roku, potwierdziły raz jeszcze „stosowanie Konwencji na Palestyńskich Terytoriach Okupowanych, w tym w Jerozolimie Wschodniej”. Ponadto przypomniano „obowiązki wynikające z Konwencji, dla wszystkich Wysokich Umawiających się Stron (ust. 4-7), stron konfliktu (ust. 8-11) oraz państwa Izrael jako okupanta”.

[3] Zgromadzenie Ogólne, Uchwały 56/60 z dnia 10 grudnia 2001 roku oraz 58/97 z dnia 9 grudnia 2003 roku:

- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 237 (1967);
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 271 (1969);
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 446 (1979);
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 681 (1990);
- Rezolucje Rady Bezpieczeństwa nr 799 (1992) i 904 z dnia 18 grudnia 1992 roku.

[4] Artykuł 42: „Terytorium uważa się za okupowane, jeżeli faktycznie znajduje się pod władzą armii nieprzyjacielskiej. Okupacja rozciąga się jedynie na terytoria, gdzie ta władza jest ustanowiona i gdzie może być wykonywana”.

[5] Artykuł 43 nakłada na okupanta obowiązek „podjęcia wszystkich będących w jego mocy środków, celem przywrócenia i zapewnienia, o ile to jest możliwe, porządku społecznego i bezpieczeństwa, przestrzegając, z wyjątkiem obiektywnych przeszkód, prawa obowiązującego w tym kraju”.

[6] Artykuł 52: „Rekwizycje w naturze oraz usługi mogą być wymagane od gmin i mieszkańców jedynie dla armii okupacyjnej. Powinny być proporcjonalne do zasobów kraju i nie mogą powodować wśród mieszkańców konieczności uczestniczenia w działaniach wojennych przeciwko własnej ojczyźnie”.

[7] Artykuł 46: „Honor i prawa rodzinne, życie jednostek i własność prywatna, jak również przekonania religijne i wykonywanie obrządków religijnych winny być uszanowane. Własność prywatna nie podlega konfiskacie”.

[8] Artykuł 55: „Państwo okupujące uważać się będzie jedynie za administratora i użytkownika gmachów publicznych, nieruchomości, lasów i rolnych gospodarstw, należących do państwa nieprzyjacielskiego, a znajdujących się w kraju okupowanym. Państwo okupujące winno ochraniać wartość tych majątków i rządzić nimi zgodnie z zasadami użytkowania”.

[9] Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że zasada rozróżnienia własności wojskowej i cywilnej jest jedną z „zasad nienaruszalnego zwyczajowego prawa międzynarodowego”.

[10] IV Konwencja Genewska – Artykuł 49: „Przymusowe przesiedlania masowe lub indywidualne, jak również deportacje osób podlegających ochronie z terytorium okupowanego na terytorium Siły okupacyjnej lub na terytorium jakiegokolwiek innego Państwa okupowanego lub nie okupowanego są wzbronione bez względu na powody. Siła Okupacyjna nie może deportować ani transferować części swojej cywilnej ludności na terytorium, które okupuje”.

[11] IV Konwencja Genewska – Artykuł 53: „Mocarstwu okupacyjnemu zakazuje się niszczenia majątku ruchomego lub nieruchomego stanowiącego indywidualną lub wspólną własność osób prywatnych, państwa lub osób prawnych prawa publicznego, organizacji społecznych lub spółdzielczych, z wyjątkiem przypadków, w których zniszczenia te byłyby bezwzględnie konieczne dla operacji wojskowych.”.

[12] IV Konwencja Genewska – Artykuł 1: „Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się przestrzegać i dopilnować przestrzegania niniejszej Konwencji we wszelkich okolicznościach”.

[13] Statut MTK, art. 8.2.a.iv. oraz art. 8. 2.b.viii.

[14] Statut MTK Art. 25.3.c-d: „Zgodnie z niniejszym Statutem, powinien ponieść odpowiedzialność karną i podlega karze za zbrodnię podlegającą jurysdykcji Trybunału każdy, kto: (...)c) w celu ułatwienia popełnienia takiej zbrodni pomaga, namawia bądź w inny sposób przyczynia się do jej popełnienia lub usiłowania jej popełnienia, w tym zapewniając środki na jej popełnienie, d) w jakikolwiek inny sposób przyczynia się do popełnienia lub usiłowania popełnienia takiej zbrodni przez grupę osób działających we wspólnym celu”.

[15] CFSP, Artykuł 21:

„1 Unia działając na arenie międzynarodowej kieruje się zasadami, które leżą u podstaw jej utworzenia, rozwoju i rozszerzenia, zasady te zamierza wspierać na całym świecie: demokratyczne rządy prawa, powszechność i niepodzielność praw człowieka i podstawowych wolności, poszanowanie godności ludzkiej, zasad równości i solidarności oraz poszanowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego.

2.Unia dąży do rozwijania stosunków i budowania partnerstwa z państwami trzecimi oraz z organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi lub światowymi, które wyznają zasady, o których mowa w akapicie pierwszym. Sprzyja to wielostronnym rozwiązaniom wspólnych problemów, w szczególności w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

3.Unia określa i prowadzi wspólną politykę i działania oraz dąży do zapewnienia wysokiego stopnia współpracy we wszelkich dziedzinach stosunków międzynarodowych, w celu: (...) c) utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i umacniania bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych oraz zasadami Aktu Końcowego z Helsinek i celami Karty Paryskiej, w tym dotyczącymi granic

zewnątrznych; (...).”

[16] Euro-Śródziemnomorska Konferencja Ministerialna, Barcelona, 27 i 28 listopada 1995 roku.

[17] Euro-Śródziemnomorska umowa ustanawiająca stowarzyszenie między Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi z jednej strony, a Państwem Izrael z drugiej strony, podpisane w Brukseli w dniu 20 listopada 1995 roku (Dz.U. 2000, 147, str. 3).

[18] Euro-Śródziemnomorski przejściowy układ stowarzyszeniowy w sprawie wymiany handlowej i współpracy między Wspólnotą Europejską z jednej strony, a Organizacją Wyzwolenia Palestyny(OWP) na rzecz Autonomii Palestyńskiej na Zachodnim Brzegu i w Strefie Gazy z drugiej strony, podpisany w Brukseli dnia 24 lutego 1997 roku (Dz.U. 1997, L 187, str. 3).

[19] Umowa Stowarzyszeniowa UE/Izrael, Art. 2. „Stosunki między Stronami, jak również wszystkie postanowienia samego Układu opierają się na poszanowaniu praw człowieka i zasad demokracji, którymi powinny się kierować w swojej polityce wewnętrznej i międzynarodowej oraz stanowi istotny element niniejszej umowy”.

[20] Zawiadomienie dla Importerów, Import z Izraela do Wspólnoty (2005 /C 20/02).

[21] Debata w Izbie Gmin, 27 stycznia 2010 roku, kolumna 313 WH Umowa Handlowa UE-Izrael.

[22] Doradztwo techniczne: etykietowanie produktów wytwarzanych na Palestyńskich Terytoriach Okupowanych–Departament Środowiska, Żywności i Terenów Wiejskich,10/12/2009.

[23] BDS: Rolnicza niesprawiedliwość–Handel międzynarodowy z izraelskimi przedsiębiorstwami rolnymi i niszczenie palestyńskiego rolnictwa,2.09.2013.

[24] Wyrok z dnia 25 lutego 2010 r., C-386/08 Brita GmbH/Hauptzollamt Hamburg-Hafen.

[25] 14. Francuskie Zgromadzenie Narodowe, Pytanie nr 15233 – opublikowane w Dz. U. z dnia 08/01/2013, str. 120. Odpowiedź opublikowana w Dz. U. z dnia 19.02.2013, str. 1812.